

Sammanfattning

Fråga om en arbetstagarorganisation brutit mot bestämmelserna i 45 § medbestämmandelagen genom att inte varsla ett berört företag om en förestående stridsåtgärd.

ARBETSDOMSTOLENDOM
2008-05-28
StockholmDom nr 45/08
Mål nr A 31/07**KÄRANDE**

Almega Tjänsteförbunden, Box 55545, 102 04 STOCKHOLM
Ombud: arbetsrättsjuristen Antje Dederling, Almega AB, adress som ovan

SVARANDE

Göteborgs Handel och servicesyndikat, Box 7267, 402 35 GÖTEBORG
Ombud: Johan Larsson, adress som ovan

SAKEN

brott mot varselskyldigheten enligt 45 § medbestämmandelagen

Tamro AB (bolaget) är medlem i Almega Tjänsteförbunden (Almega). Genom sitt medlemskap i Almega är bolaget bundet av kollektivavtal med flera arbetstagarorganisationer. Det föreligger dock inte något kollektivavtalsförhållande mellan bolaget och Göteborgs Handel och servicesyndikat (syndikatet) och inte heller mellan bolaget och Sveriges Arbetares Centralorganisation (SAC). A.T., som är medlem i syndikatet, arbetar hos bolaget.

Den 2 november 2006 varslade SAC om stridsåtgärder. I varslet angavs att det var fråga om en politisk storstrejk för att protestera mot vissa av regeringen föreslagna förändringar av arbetslöshetsförsäkringen. Enligt varslet skulle strejken omfatta medlemmar i SAC, medlemmar i övriga arbetstagarorganisationer samt oorganiserade. Offentligt anställda arbetstagare var dock undantagna. Strejken skulle genomföras genom total arbetsnedläggelse på vissa angivna tider den 15 november 2006. Varslet skickades till så gott som alla medlemsorganisationer inom Svenskt Näringsliv, däribland Almega. Något varsel skickades inte direkt till Tamro AB. Den 15 november 2006 deltog A.T. i strejken.

Tvist har uppkommit om syndikatet varit skyldigt att varsla Tamro AB om den förestående stridsåtgärden enligt reglerna om varsel i 45 § medbestämmandelagen.

Almega har yrkat att Arbetsdomstolen ska förplikta syndikatet att till Tamro AB betala skadestånd med 20 000 kr jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen från dagen för delgivning av stämning (den 5 mars 2007) till dess betalning sker.

Syndikatet har bestritt yrkandet om skadestånd och inte vitsordat något belopp som skäligt i och för sig. Räntheyrskandet har vitsordats.

Syndikatet har yrkat att Almegas talan ska avvisas i den del som rör frågan om varselmeddelandet har innehållit uppgift om stridsåtgärdens omfattning.

Almega har bestritt syndikatets yrkande om avvisning.

Parterna har yrkat ersättning för sina rättegångskostnader.

Parterna har till utveckling av sin talan anfört i huvudsak följande.

Almega

Tamro AB är Sveriges ledande läkemedelsdistributör. Bolaget är bundet av kollektivavtal i förhållande till flera arbetstagarorganisationer men inte till vare sig syndikatet eller SAC. Den 3 november 2006 kom SAC:s varsel till Almega. Av den medföljande sändlistan framgick att det hade sänts till så gott som samtliga arbetsgivarorganisationer som är medlemmar i Svenskt Näringsliv.

Almega vidarebefordrade inte varslet som sådant direkt till sina medlemmar. Däremot lades information om varslet ut på Almegas hemsida. Varslet omnämndes också i pressen. Det är därför troligt att Tamro AB fick kännedom om att varslet fanns innan stridsåtgärden inleddes. Något varsel enligt 45 § medbestämmandelagen lämnades dock aldrig till bolaget i egenskap av motpart i den förestående arbetskonflikten. Eftersom Tamro AB inte varslades föreligger ett brott mot varselskyldigheten. Parts ansvar för att varsla motpart gäller även om motparten i och för sig har fått den relevanta informationen på annat sätt. Det gick inte heller att av innehållet i varslet utläsa vilka företag och arbetstagare som skulle komma att omfattas av den aviserade stridsåtgärden.

Det varsel som finns om den aktuella stridsåtgärden har lämnats av SAC. Syndikatet har alltså inte lämnat något eget varsel trots att syndikatet är en självständig juridisk person som vid ett extra styrelsemöte den 8 november 2006 beslutat att delta i stridsåtgärden.

Vid den tvisteförhandling som ägde rum den 14 december 2006 mellan Tamro AB och syndikatet behandlades också frågan om varselmeddelandet angav stridsåtgärdens omfattning på det sätt som stadgas i 45 § medbestämmandelagen. Denna omständighet rör i alla händelser samma sakfråga som behandlades vid tvisteförhandlingen, nämligen brott mot varselskyldigheten. Även om Arbetsdomstolen skulle finna att omständigheten inte uttryckligen togs upp vid förhandlingen är därmed förhandlingskravet ändå uppfyllt. Det finns därför inte något hinder mot att frågan om varslets innehåll prövas av Arbetsdomstolen. Syndikatets yrkande om avvisning i denna del ska följaktligen avslås.

Sammanfattning av grunderna för talan

A.T., som är medlem i syndikatet, arbetar hos Tamro AB och togs ut i strejk den 15 november 2006. Syndikatet hade dessförinnan, efter att särskilt ha beslutat om det, valt att följa det av SAC lagda varslet. I första hand görs gällande att detta beslut innebär att syndikatet borde ha skriftligen varslat motparten, dvs. Tamro AB. I andra hand har syndikatet, genom beslutet att följa varslet, iklätt sig ett solidariskt ansvar för den varselskyldighet som, enligt 45 § medbestämmandelagen, vilar på en part som avser att vidta stridsåtgärder, dvs. i detta fall SAC. Tamro AB har inte varslats på föreskrivet sätt vilket alltså även syndikatet har haft ett ansvar för. Syndikatet har följaktligen brutit mot reglerna om varselskyldighet i medbestämmandelagen och är därför skyldigt att betala skadestånd till Tamro AB.

Om Arbetsdomstolen skulle finna att Almega kan anses som motpart enligt 45 § medbestämmandelagen och det alltså skulle vara tillräckligt att varsla arbetsgivarorganisationen i stället för bolaget föreligger det ändå brott mot varselskyldigheten eftersom det av varslet varken går att utläsa vilka företag som skulle komma att omfattas av stridsåtgärden eller vilka arbetstagare som skulle komma att lägga ned arbetet. Även för denna brist har syndikatet ett solidariskt ansvar med SAC.

Syndikatet

Det varsel som SAC lade den 2 november 2006 gällde medlemmar i samtliga Lokala Samorganisationer (LS) som bildar SAC, med undantag från sådana lokala samorganisationer som valde att inte följa SAC:s beslut. A.T. är s.k. dubbelorganiserad. Hon är medlem dels i Göteborgs LS, dels i syndikatet. Genom sitt medlemskap i Göteborgs LS kom hon alltså att omfattas av varslet.

Syndikatet är en egen juridisk person med egen ekonomi och egna stadgar. I förhållande till SAC och till Göteborgs LS är syndikatet en självständig arbetstagarorganisation. Syndikatet bestämde genom ett särskilt styrelsebeslut att organisationen skulle följa det beslut om att vidta stridsåtgärder som hade tagits av SAC. Detta innebär dock inte att syndikatet kan göras ansvarigt för brott mot medbestämmandelagens varselregler för att inte ha lämnat något eget varsel. Syndikatet har inte tagit ut A.T. i strejk utan, som nämnts, bara följt SAC:s varsel.

Om Arbetsdomstolen skulle finna att syndikatet i och för sig har haft en skyldighet att varsla så ska det varsel som SAC lade jämföras med att syndikatet hade varslat. Vidare ska det anses tillräckligt att varsel lämnades till Almega och inte till Tamro AB, eftersom det var fråga om en politisk stridsåtgärd som inte riktade sig direkt mot något särskilt företag. I den situationen är det rimligt att enbart arbetsgivarorganisationen varslas. Syndikatet ska alltså anses ha uppfyllt sin varselskyldighet genom SAC:s varsel till Almega.

Vid tvisteförhandlingen mellan parterna behandlades inte frågan om varslet från SAC innehöll tillräckliga uppgifter om stridsåtgärdens omfattning.

Almegas talan i den delen ska alltså avvisas eftersom förhandlingskravet i 4 kap. 7 § arbetstvistlagen inte är uppfyllt.

När det gäller frågan om varselmeddelandet innehöll uppgift om stridsåtgärdens omfattning menar syndikatet att utformningen av varslet saknar betydelse i detta fall. Tamro AB kände till såväl varslet som A.T:s fackliga tillhörighet och det måste därför ha stått klart för bolaget vilken omfattning stridsåtgärden skulle komma att få hos bolaget. Syndikatet har således inte på något sätt brutit mot varselreglerna i medbestämmandelagen.

Om Arbetsdomstolen skulle finna att syndikatet har brutit mot 45 § medbestämmandelagen och därför är skyldigt att betala skadestånd till Tamro AB, bör skadeståndet jämkas till noll. Bolaget har inte drabbats av någon skada till följd av det felaktiga varslet. En eventuell skada måste under alla förhållanden anses som ringa.

Domskäl

Tvisten

Den 2 november 2006 varslades Almega av SAC om en förestående politisk strejk den 15 november 2006. A.T., anställd hos Tamro AB och medlem i syndikatet, deltog i strejken.

Tvisten i målet gäller om syndikatet har brutit mot 45 § medbestämmandelagen genom att inte varsla Tamro AB. För det fall Arbetsdomstolen skulle finna att syndikatet har uppfyllt sin varselskyldighet genom det varsel som lämnades av SAC till Almega är parterna oeniga i frågan om detta varsel angav stridsåtgärdens omfattning på det sätt som stadgas i 45 § medbestämmandelagen. Syndikatet har yrkat att Almegas påstående i den delen ska avvisas därför att parterna, enligt syndikatet, inte har tvisteförhandlat i den frågan.

Utredningen i målet

Målet har avgjorts efter huvudförhandling. På Almegas begäran har vittnesförhör hållits med J.M. På syndikatets begäran har förhör upplysningsvis hållits med E.M. samt vittnesförhör med A.T. och G.O. Parterna har även åberopat skriftlig bevisning.

Ska Almegas talan avvisas när det gäller frågan om hur stridsåtgärdens omfattning har angetts i varslet?

Av 4 kap. 7 § arbetstvistlagen framgår att talan i Arbetsdomstolen som första domstol inte får tas upp till prövning förrän förhandling som kan påkallas enligt lagen om medbestämmande i arbetslivet eller som anges i kollektivavtal, har ägt rum rörande tvistefrågan.

Förhandlingskravet innebär ett krav på identitet mellan den tvistefråga som har förhandlats och den tvistefråga som förs till Arbetsdomstolen. I praxis

har Arbetsdomstolen slagit fast att det inte bör ställas något strängare krav på parterna i fråga om att vid förhandling precisera de skilda tvistefrågor som ligger inom ramen för den händelse, åtgärd, avtalstillämpning eller dylikt som föranlett förhandlingen (AD 2003 nr 32). Arbetsdomstolen har vidare uttalat att det ofta finns mindre anledning att se till hur de förhandlande parterna preciserat sig i tal eller skrift än till vad som enligt ett naturligt betraktelsesätt ligger inom ramen för förhandlingen med tanke på vad som utlöst den (AD 2003 nr 32, även AD 1992 nr 133 och däri angivna avgöranden).

Det är ostridigt att parterna vid tvisteförhandlingarna behandlade frågan om syndikatet hade brutit mot varselskyldigheten avseende strejken den 15 november 2006. Utredningen ger inget säkert belägg för att parterna då också uttryckligen behandlade varslets närmare innehåll. Det kan emellertid konstateras att medbestämmandelagens krav på att stridsåtgärdens omfattning ska anges i varslet utgör ett moment i varselskyldigheten. Med tillämpning av ovan angivna principer kommer Arbetsdomstolen till slutsatsen att kravet på tvisteförhandling enligt 4 kap. 7 § arbetstvistlagen är uppfyllt i detta fall. Arbetsdomstolen avslår därför syndikatets yrkande om avvisning.

Har syndikatet brutit mot 45 § medbestämmandelagen?

I 45 § medbestämmandelagen anges att en arbetsgivarorganisation, arbetsgivare eller arbetstagarorganisation som avser att vidta en stridsåtgärd eller att utvidga en pågående stridsåtgärd, skriftligen ska varsla motparten och Medlingsinstitutet minst sju arbetsdagar i förväg. Vidare anges att ett sådant varsel ska innehålla uppgift om anledningen till stridsåtgärden och om stridsåtgärdens omfattning.

Det råder inte tvist om att den i detta fall vidtagna stridsåtgärden i och för sig har varit sådan att den skulle föregås av varsel enligt den angivna bestämmelsen. Almegas uppfattning är i första hand att syndikatet genom sitt beslut att följa SAC:s varsel har varit skyldigt att varsla motparten, dvs. Tamro AB, om den kommande stridsåtgärden. Syndikatet har mot detta anfört att det inte var syndikatet, utan SAC, som tog ut A.T. i strejk och att syndikatet enbart valde att följa SAC:s varsel.

Regeln i 45 § medbestämmandelagen avser varsel till berörd motpart, dvs. till motparten eller motparterna i den förestående arbetskonflikten. Varselskyldigheten åvilar den som avser att vidta stridsåtgärden och gäller förhållandet mellan berörd arbetsgivarorganisation respektive enskild arbetsgivare på ena sidan samt berörd arbetstagarorganisation på den andra sidan.

Bedömningen av syndikatets varselskyldighet ska göras mot bakgrund av följande omständigheter, som framkommit av utredningen och som i allt väsentligt är ostridiga. Under hösten 2006 beslöt SAC:s kongress att en politisk storstrejk skulle vidtas i protest mot vissa ändringar i arbetslöshetsförsäkringen som regeringen hade föreslagit. SAC varslade den 2 november 2006 om en sådan stridsåtgärd. Varslet sändes till ett stort antal arbetsgivarorganisationer, däribland Almega. Enligt varslet innebar stridsåtgärden total arbetsnedläggelse den 15 november 2006 och omfattade bl.a. medlemmar i

SAC. Syndikatet, som ostridigt är en självständig arbetstagarorganisation och en egen juridisk person, beslöt vid ett styrelsemöte den 8 november 2006 att följa det varsel som SAC lagt. A.T. är medlem såväl i syndikatet som i Göteborgs LS. Hon är anställd hos Tamro AB och strejkade den 15 november 2006. Varken syndikatet eller SAC lämnade något skriftligt varsel direkt till Tamro AB. Det finns inte något kollektivavtal som rör förhållandena mellan SAC respektive syndikatet på ena sidan och Almega respektive Tamro AB på den andra sidan.

Av det anförda framgår att syndikatet har aktivt beslutat att för egen del medverka i den tilltänkta stridsåtgärden. Det får vidare anses ha framkommit att ett sådant beslut också var en förutsättning för syndikatets medverkan. Enligt Arbetsdomstolens mening måste situationen uppfattas så att syndikatet på detta sätt avsett att för egen del vidta en stridsåtgärd. Syndikatet har därmed som arbetstagarorganisation haft en självständig skyldighet att varsla om den förestående åtgärden som skulle komma att beröra syndikatets medlem A.T. Det förhållandet att A.T. måhända även skulle komma att omfattas av stridsåtgärden i sin egenskap av medlem i Göteborgs LS är inte ägnat att frånta syndikatet dess varselskyldighet. Eftersom A.T. var anställd hos Tamro AB skulle stridsåtgärden, dvs. hennes arbetsnedläggelse, komma att träffa detta bolag som därför får ses som motpart till syndikatet i den förestående stridsåtgärden. Skyldigheten för syndikatet att varsla om åtgärden har därmed gällt i förhållande till Tamro AB. Att detta bolag på annat sätt eventuellt fått kännedom om att det skulle komma att träffas av en stridsåtgärd innebär inte att syndikatet kunde avstå från att varsla.

Sammanfattningsvis finner Arbetsdomstolen att syndikatet har haft en skyldighet att skriftligen direkt varsla Tamro AB om strejken den 15 november 2006. Genom att underlåta detta har syndikatet brutit mot 45 § medbestämmandelagen. Syndikatet är därför skyldigt att betala skadestånd till bolaget. Arbetsdomstolen finner att skadeståndet ska bestämmas till det yrkade beloppet.

Rättegångskostnader

Vid denna utgång ska syndikatet betala ersättning för Almeegas rättegångskostnader. Den yrkade ersättningen är inte tvistig.

Domslut

1. Arbetsdomstolen avslår Göteborgs Handel och servicesyndikats avvisningsyrkande.
2. Arbetsdomstolen förpliktar Göteborgs Handel och servicesyndikat att betala skadestånd till Tamro AB med tjugotusen (20 000) kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 5 mars 2007 till dess betalning sker.

3. Arbetsdomstolen förpliktar Göteborgs Handel och servicesyndikat att ersätta Almega Tjänsteförbundens rättegångskostnader med åttioåttatusensjuhundrafemtiofyra (88 754) kr, varav 60 500 kr för ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen på det förstnämnda beloppet från dagen för denna dom till dess betalning sker.

Ledamöter: Carina Gunnarsson, Gunilla Svahn Lindström, Mårten Holmström, Jan Nordin, Ylva Tengblad, Anders Tiderman och Margareta Zandén. Enhälligt.

Sekreterare: Kristine Skår